

Etikk, habilitet og sosiale medier – kommunens omdømme

Halden kommune

Rådgiver Morten Strand

Tillit og lokaldemokrati

- Tillit og kontroll
 - Kommuneloven §1; «... loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitskapende og bærekraftige»
- Etikk
 - Kommuneloven §14; «..sikre høy etisk standard»
- Grunnleggende prinsipper i forvaltningen;
 - rettssikkerhet og likebehandling
 - upartiskhet og integritet

Spørsmål:

- Hva tenker du når du hører begrepet etikk?

ETIKK

- Etikk er å forholde seg redelig til et verdigrunnlag, både sitt eget og det verdigrunnlaget som gjelder kommunen.

Få ting fram i lyset!

Vær 100 % ærlig

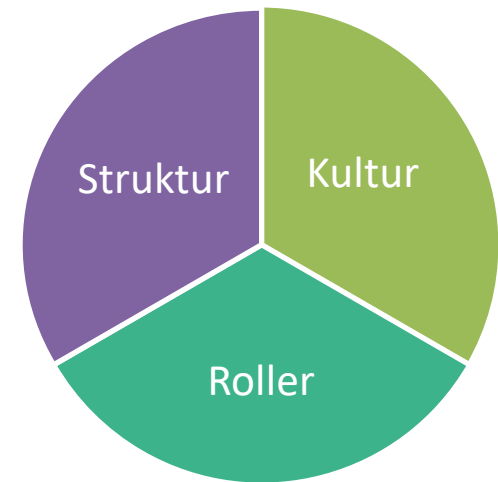
Hva er etikk? - for deg og meg

- Oppføre seg ordentlig.
- Være rettskaffen
- Holde avtaler
- Ta ansvar
- Hjelpsom
- Lojal
- Etikk er del av vår oppdragelse, et indre kompass

Etikk og tillit

- Høy etisk standard gjennom
 - Struktur; lovverk/ regelverk/ rutiner for kontroll og håndheving
 - Tydelige roller og ansvar
 - Kultur; åpenhet, læringskultur
- Etikk, åpenhet og antikorrupsjonsarbeid

Etikk handler i praksis om ...

- Rettssikkerhet og likebehandling
- Upartiskhet og integritet
- Ressursanvendelse
- Omdømme
- Legitimitet og tillit
- Taushetsplikt
- Åpenhet og innsyn

... og å unngå

- Spekulasjoner og mistanke
- Økonomiske tap og ressurskrevende opprydding
- Belastning for arbeidsmiljøet
- Konsekvenser for den enkelte

Habilitet

- Ikke kritikkverdig å være inhabil
- Kritikkverdig å ikke reise spørsmålet selv
- Beskytte parter
- Beskytte det enkelte medlem
- Ikke noe bekvemmelighetsflagg
- Opprettholde tilliten til kommunen

FORVALTNINGSLOVEN §6

- Automatisk inhabil
 - Part
 - Slektskap
 - Verge / fullmektig
 - Leder, styremedlem, bedriftsforsamling
- Skjønnsmessig vurdering
 - «fordel, tap, ulempe»
 - «egnet til å svekke tilliten til upartiskhet»

KOMMUNELOVEN

- § 11-10 Inhabilitet for folkevalgte
- § 11-11 Fritak av personlige grunner

Habilitet

- Gjelder både folkevalgte og ansatte
- Gjelder for forberedelse og vedtak – hele saksbehandlingsløpet
- Inhabilitet = saksbehandlingsfeil
- Medhold i klage kan føre til omgjøring
- Vurdere sin egen habilitet, ta opp spørsmålet, organet vedtar

Etikk, tillit og habilitet

- Etikk er refleksjon over verdier og normer, og begrunnelsen vi gir for våre valg. For folkevalgte og ansatte i en kommune handler etikk om systematisk refleksjon over hva som er god praksis i den kommunale virksomheten. Arbeid med etikk hjelper oss til å gjenkjenne etiske problemstillinger, og dermed muligheten til å foreta gode, velbegrunnede beslutninger.
- <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/Verktoy/lokaldemokrativeilederen/del-a/etikk/id2424157/>
- Etiske retningslinjer for Indre Østfold
- Styrevervregister?

Refleksjonsoppgave

Fritidsbolig med mange avvik

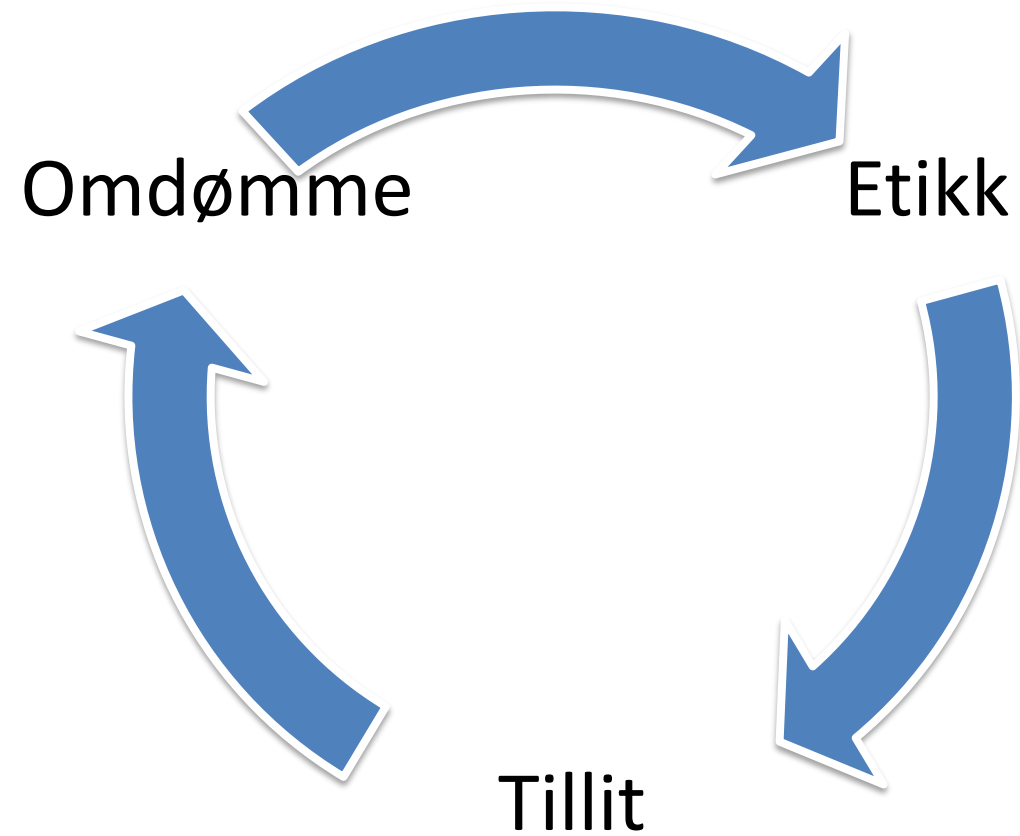
Lillevik kommune har gjennomført tilsyn med tidligere administrative vedtak i byggesaker for fritidseiendommer og funnet at avdelingen har begått feil i flere av sakene.

Byggesaksavdelingen har bl.a. innvilget dispensasjon til å oppføre anneks og nye flere nye hytter i et område der det ifølge reguleringen ikke skal åpnes for flere fritidsboliger.

En av tiltakshaverne er tidligere kollega av byggesakslederen. I en av sakene har rådmannen nå innstilt på at byggetillatelsen må omgjøres, fordi den i utgangspunktet ikke var lovlig. I tillegg har tiltakshaveren selv gjennomført ulovlige tiltak ut over den opprinnelige tillatelsen.

Rådmannen har fremmet sak med forslag om omgjøring for planutvalget. Saken skal endelig avgjøres av kommunestyret. Tiltakshaveren risikerer å måtte rive fritidsboligen og kontakter en bekjent som er kommunestyrerepresentant og ber om at vedkommende representant må få sin partigruppe til å stemme imot omgjøringsforslaget.

Etikk og omdømme

Fritidsbolig med mange avvik

- Hvilke problemer foreligger i denne saken?
- Er det mulig at lignende situasjoner kan oppstå i din virksomhet?
- Hvordan bør den folkevalgte håndtere henvendelsen fra tiltakshaveren?
- Hvordan bør rådmannen opptre under kommunestyrets behandling når det kommer forslag om å stemme ned omgjøringsvedtaket?

Å være folkevalgt i sosiale medier

Hvorfor er vi på sosiale medier?

Fredrik Folkevalgt

[Sosiale medier](#)

Hvorfor er vi på sosiale medier?

Internett og sosiale media har minst to sider

1. Hvordan nyttiggjøre seg sosiale media
 - Innbyggerdialog og engasjement
2. Hvordan «overleve»
 - Netthets og trollene
 - Hvordan omtaler vi hverandre og til hverandre

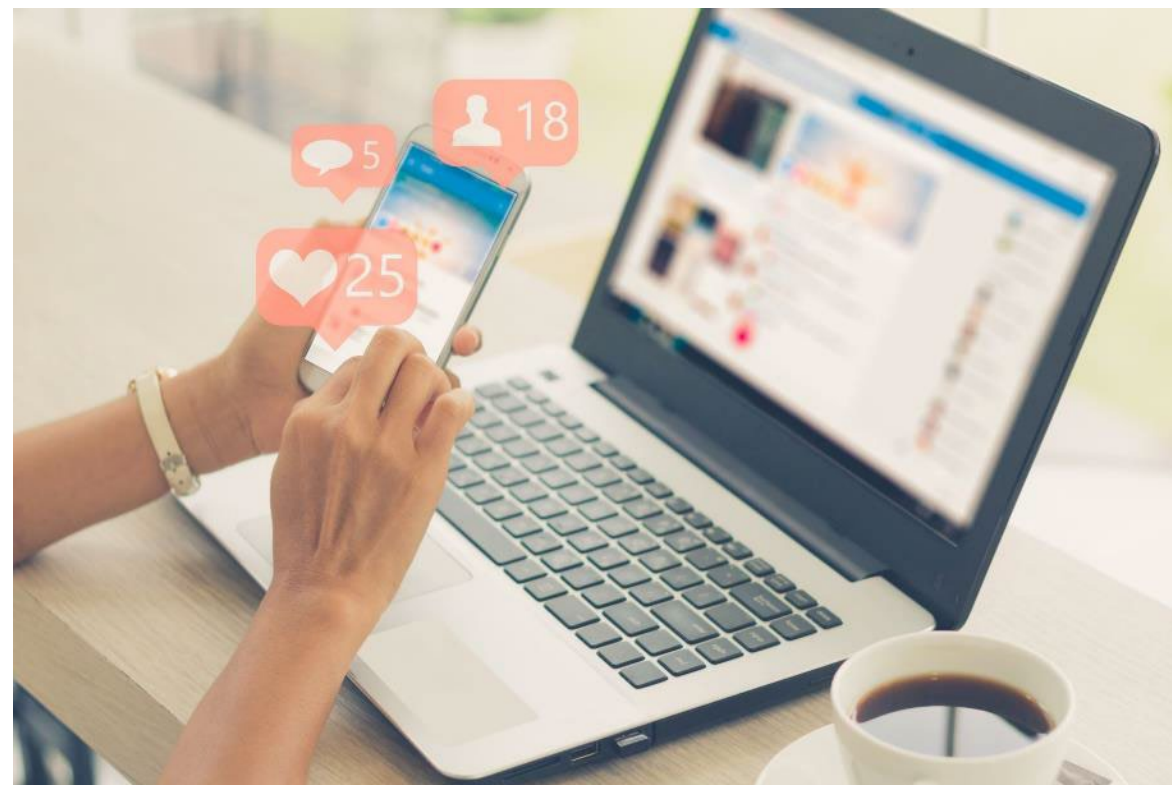

Foto: Shutterstock

Sosiale media er alltid med oss....

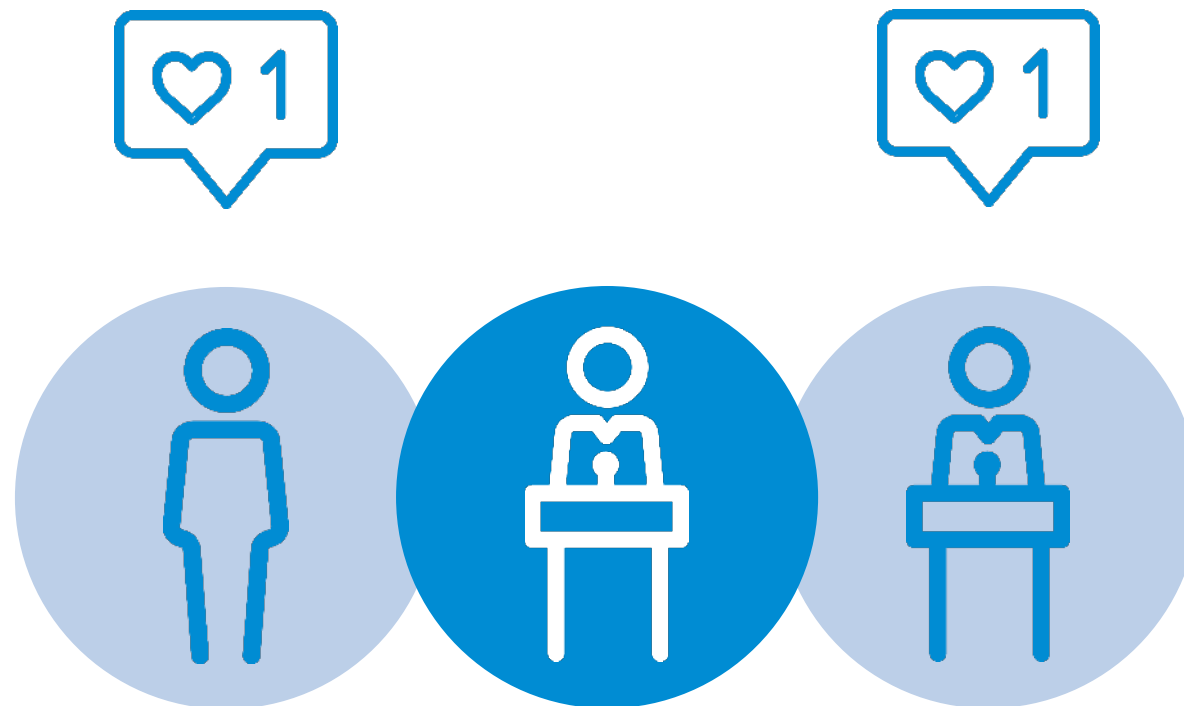
- Innbyggerinvolvering
- Politisk kultur
- Etikk og moral
- Klart språk og informasjon
- Åpenhet
- Levende lokaldemokrati

Photo by Thom Holmes on Unsplash

Politiker eller privatperson?

Hvordan lykkes vi?

FOLKEVALGTE SOM ER GODE PÅ SOSIALE MEDIER

- Er saklige og kommuniserer tydelig
- Setter dagsorden
- Trekker frem initiativer i nærmiljøet
- Gir innblikk i hverdagen til en politiker
- Viser engasjement for sine hjertesaker

*KS 2017 FOU-rapport
Politisk lederskap og
innbyggerdialog i sosiale medier*

Hat og trusler mot folkevalgte

Råd for forebygging og håndtering

Tips og råd for håndtering av hets på nett og sosiale medier

MEG SELV

- Selvrefleksjon
- Bry seg
- Følge vedtatt ytringsplakat
- Netthatfilter (No hate)

KOMMUNESTYRET

- Kontaktperson i kommunen
- Vedta «Valgløftet 2019»
- Retningslinjer for bruk av sosiale medier
- Åpenhet i politiske prosesser
- Dialogmøte mellom lokalaviser og folkevalgte
- Dialogmøte mellom lokalpoliti og folkevalgte

PARTIENE

- Kontaktperson i partiet
- Ressursgruppe rundt politikere
- Partiet må ta støyten for upopulære vedtak, ikke den enkelte folkevalgte
- Partienes egne vedtekter
- Oppslagshefte om nettvett
- Kurs om debattkultur
- Tverrpolitisk erklæring og ytringskultur og debattklima

Det tar ti ganger så lang tid å motbevise en usann påstand som det tar å
kaste ut påstanden

Hold deg til fakta

Refleksjonsoppgave

1. Hvorfor og hvordan skal vi som kommunestyrerepresentanter bruke sosiale medier?
2. Hvordan vil du håndtere en sak/debatt som utvikler seg i «feil» retning?
3. Hvordan skal vi opptre overfor hverandre?
4. Hva forventer jeg av meg selv, hva forventer jeg av andre?

Case II

- En folkevalgt som sitter både i formannskap og kommunestyre har gjennom lang tid skrevet kritiske leserinnlegg på sosiale medier om en navngitt leder i kommunen.
- Dette skjer til tross for at kommunes etiske regelverk understreker at kommunens ansatte og folkevalgte skal opptre i samsvar med kommunen sine verdier.
- For folkevalgte presiseres det særskilt at de har et ansvar som arbeidsgiver og at kritikk av administrasjonen skal gå gjennom kommunedirektøren
- Vedkommende sier at han uttaler seg som privatperson, ikke som folkevalgt, og at dette handler om retten til ytringsfrihet.

Case II

Diskuter:

- Kan en folkevalgt velge å se bort fra kommunes vedtatte etiske retningslinjer og begrunne det med at hun opptrer som privatperson?
- Hvordan kan eventuelt kritikk av kommunalt ansatte tas opp av folkevalgte?